

! ? օրվա թերթ

DAILY

DAY 3, TUESDAY, JULY 14

Battle for the Soul

Պայքար՝ հոգու համար

>> 3
**Քերմանական
նոր կին**

>> 4
**«Շուկայի
օրենքը»,
«Ձմռան
վերջը»**

**Հարցազրույց.
Ռոբեր
Գեդիգյան**

>> 5
**Interview
Robert
Guédiguian**

>> 6
**Embrace
of the Serpent:
Imperial
Wanderlust**

>> 7
**Apricot Stone:
As long as it
Takes**

2 | Ծրագիր/program

հուլիսի 14 july

Մոսկվա կինոթատրոն,
Կապույտ դահլիճ/
Moscow Cinema, Blue Hall

10:00

Շուկայի զեղծը/The Measure of a Man Ստեֆան Բրիզե/Stéphane Brizé
Fra, 93'/FC
Lang.: French, Subt.: English

12:00, 20:00

Զմռան վերջը/End of Winter Կիմ Դե-հուան /Kim Dae-hwan
Kor, 99'/FC
Lang.: Korean, Subt.: English

14:00

Մեր պետականությունը/Our Nationhood Ալանիս Օբոմսաուին/Alanis Obomsawin
Can, 97'/NA
Lang.: English, Subt.: Armenian

16:00

Գիշեր և մշուշ/Night and Fog Ալեն Ռենե/Alain Resnais
Fra, 32'/NA
Lang.: French, Subt.: English and Armenian
Մարդն իր ժամանակի առաջ/A Man Before His Time Հենրի Չար/Henri Charr
USA, 60'/NA
Lang.: English, Subt.: Russian and Armenian

18:00

Շների կղզին/Barking Island Սերժ Ավետիսյան /Serge Avédikian
Fra, 15'/WE
Lang.: no dialogues, Subt.: no subtitles
Մենք/We Արտավազդ Փելեշյան/Artavazd Peleshyan
Arm, 27'/WE
Lang.: no dialogues, Subt.: no subtitles

22:00

Օձի գրկում/Embrace of the Serpent Սիբո Գեռա/Ciro Guerra
Col, 122'/FC
Lang.: Spanish/Amazonian languages, Subt.: English and Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Կարմիր դահլիճ/
Moscow Cinema, Red Hall

10:00

Ճանապարհ/The Road Գագիկ Մադոյան/Gagik Madoyan
Arm, 10'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English
Նարնջագույն բաճկոնով մարդը/The Man in the Orange Jacket Հայկ Կարապետյան/Aik Karapetian
Lva/Est, 71'/AP
Lang.: Latvian/Russian, Subt.: English and Armenian

12:00

Ինչպես գիրանալ առողջ եղանակով/Getting Fat in a Healthy Way Գևորգ Ասլանյան/Kevork Aslanyan
Bgr, 22'/AP
Lang.: Bulgarian, Subt.: English and Armenian

Բժիշկը/The Doctor Աննա Գորոյան/Anna Goroyan
Rus, 24'/AP
Lang.: Russian, Subt.: English and Armenian

Սանդվիչ կղզու մարդը/The Sandwich Island Man Լևոն Մինասյան/Levon Minasian
Fra, 26'/AP
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

14:00

Հերոս պիոներները/Pioneer Heroes Նատալյա Կուդրյաշովա/Natalya Kudryashova
Rus, 116'/DAB
Lang.: Russian, Subt.: English and Armenian

16:30

Սերը խելահեղություն է/Love is Folly Վասիլ Գենդով/Vasil Gendov
Bgr, 11'/YP
Lang.: no dialogues, Subt.: no subtitles
Դասը/The Lesson Քրիստինա Գրոզևա, Պետար Վալչանով/Kristina Grozeva, Petar Valchanov
Bgr/Grc, 107'/YP
Lang.: Bulgarian, Subt.: English and Armenian

19:00

Կամուրջ դեպի սահման/A Bridge to a Border Ռոբ Նիլսոն/Rob Nilsson
USA, 90'/YP
Lang.: English, Subt.: Armenian

21:00

Մենք երիտասարդ ենք, մենք՝ ուժեղ/We are Young, We are Strong Բուրիան Քուրբանի/Burhan Qurbani
Deu, 128'/GNC
Lang.: German, Subt.: English and Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ 1/ Moscow Cinema, Small Hall 1

10:00

Իմաստի ստեղծումը/The Creation of Meaning Սիմոնե Ռասպիզարդա Կազանովա/Simone Rapisarda Casanova
Can/Ita, 90'/DC
Lang.: Italian, Subt.: English

12:00

Արծաթագոծ ջուր. Սիրիայի ինքնակարը/Silvered Water, Syria Self-Portrait Ուսամա Մոհամեդ, Վիամ Սիմավ Բեդիրքան/Ossama Mohammed, Wiam Simav Bedirxan
Fra/Syr, 92'/DC
Lang.: Arabic, Subt.: English

14:00

Ձայներ լճից/Voices From the Lake Մայքլ Հասկոյան/Michael Hagopian
USA, 87'/WE
Lang.: English, Subt.: Armenian

16:00

Արծաթագոծ ջուր. Սիրիայի ինքնակարը/Silvered Water, Syria Self-Portrait Ուսամա Մոհամեդ, Վիամ Սիմավ Բեդիրքան/Ossama Mohammed, Wiam Simav Bedirxan
Fra/Syr, 92'/DC
Lang.: Arabic, Subt.: English and Armenian

18:00

Մեկ, երկու, երեք/One, Two Three Արման Երիցյան/Arman Yeritsyan
Arm/Deu/Nor, 75'/AP, DC
Lang.: Armenian/Russian, Subt.: English

20:00

Ատրապտանտիկա/Transatlantic Ֆելիքս Դյուֆուր-Լապերիեր/Felix Dufour-Laperrière
Can, 72'/DC
Lang.: no dialogues, Subt.: no subtitles

21:30

Երգը տարագրության մեջ/Singing in Exile Նատալի Ռոսսետտի, Տուրի Ֆինոչիարո/Nathalie Rossetti, Turi Finocchiaro
Bel/Pol/Fra, 77'/WE
Lang.: English/French/Armenian/Turkish/ Polish, Subt.: English and Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ 2/ Moscow Cinema, Small Hall 2

10:00, 18:00

Օտարը/The Stranger Տաթև Հակոբյան/Tatev Hakobyan
Arm, 22'/SC
Lang.: Armenian, Subt.: English
Բեկորներ/Fragments Ագա Վոշչինսկա/Agá Woszczyńska
Pol, 25'/SC
Lang.: Polish, Subt.: English
Էքսկուրսիա/Excursion Ադրիան Սիտարու/Adrian Sitaru
Rom, 19'/SC
Lang.: Romanian, Subt.: English

12:00, 20:00

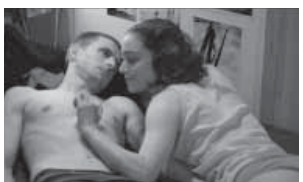
Գետի զավակները/Children of the River Խավիեր Մասիպե/Javier Macipe
Spa/Prt, 14'/SC
Lang.: Portuguese, Subt.: English
Շախու ընտանիք/Family for Sale Սեբաստիան Պետրետի/Sébastien Petretti
Bel, 14'/SC
Lang.: French, Subt.: English

14:00

Լիլա/Lila Կարլոս Լասկանո/Carlos Lascano
Spa/Arg, 9'/SC
Lang.: no dialogues, Subt.: no subtitles
Մրջանաց/Ants Apartment Թոֆիգ Ամանի/Tofigh Amani
Irq, 10'/SC
Lang.: Kurdish, Subt.: English

Սինեմա սթար/
Cinema Star

19:00

«Ֆիդելիո». Ալիսի ոդիսականը/Fidelio: Alice's Odyssey Լյուսի Բորլեաու/Lucie Borleteau
Fra, 95'/FNC
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

20:00

Փյունիկ/Phoenix Քրիստիան Փեցոլդ/Christian Petzold
Deu, 98'/GNC
Lang.: German, Subt.: English and Armenian

Հայաստան կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ/ Hayastan Cinema, Small Hall

17:00

1915 Կարին Հովհաննիսյան, Ալեք Մուսիբյան /Garin Hovhannisian, Alec Mouhibian
USA, 82'/AP
Lang.: English/Armenian, Subt.: Armenian and English
Հատանցում/Traversed Ալեքս Իգիբաշյան, Էմիլի Մկրտչյան/Alex Igidbashian, Emily Mkrtchian
Arm, 26'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

19:00

Մաս բարով, «Վոլգա»/Farewell Volga Համլետ Վարդանյան/Hamlet Vardanyan
Arm, 24'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

Վերադարձ կամ մենք գոյություն ունենք/Return or We Exist Արմեն Խաչատրյան/Armen Khachatryan
Arm, 52'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English
Բժիշկը/The Doctor Աննա Գորոյան/Anna Goroyan
Rus, 24'/AP
Lang.: Russian, Subt.: English and Armenian

21:00

Ճանապարհ/The Road Գագիկ Մադոյան/Gagik Madoyan
Arm, 10'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English
Չքնաղ մի տեղ/Somewhere Beautiful Ալբերտ Կոդագոլյան/Albert Kodagolian
USA/Arg, 75'/AP
Lang.: English/Spanish, Subt.: English and Armenian

Հայաստան կինոթատրոն,
Մեծ դահլիճ/
Hayastan Cinema, Big Hall

17:00

Սիվաս/Sivas Քասան Մյուժդեջի/Kaan Mujdeci
Tur/Deu, 97'/DAB
Lang.: Turkish, Subt.: English and Armenian

19:00

Տեսս/Tess Ռոման Պոլանսկի/Roman Polanski
Fra/UK, 186'/R
Lang.: English, Subt.: Armenian

Հայաստան կինոթատրոն,
VIP դահլիճ/
Hayastan Cinema, VIP Hall

10:30

Բեն Զաքեն/Ben Zaken Էֆրատ Բորնեմ/Efrat Corem
Only for Jury
Isr, 92'/DAB
Lang.: Hebrew, Subt.: English

12:30

Մարտ Սարուլու /Marat Sarulu
Only for Jury
Kgz, 168'/DAB
Lang.: Kyrgyz, Subt.: English

Երևանյան գիշերներ
Պողոսյան այգիներում/
Yerevan Nights at
Poghosyan Gardens

21:00

Մոսկվիչ, իմ սեր/Moskvich, My Love Արամ Շահբազյան/Aram Shahbazyan
Arm/Fra/Rus, 87'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

GOLDEN APRICOT DAILY

Խմբագիրներ՝ Յոսթ Բրոերեն, Արտուր Վարդիկյան
Մշակատակագմ՝ Մարիսկա Գրեյվլենդ, Մարիկե Նյուտորփ
Լուսանկարիչ՝ Մանե Հովհաննիսյան
Սրբագրիչներ՝ Մարինե Վարախանյան, Ռիմա Աղեկյան
Գիշերներ՝ Գայանե Գրիգորյան
Գլխավոր խորհրդատու՝ Պիտեր վան Բյուերեն
Տպագրված է «ՆՏ Հոլդինգ» ՍՊԸ-ում

Editors: Joost Broeren & Artur Vardikyan
Staff: Mariska Graveland, Maricke Nieuwdorp
Photographer: Mane Hovhannissyan
Design: Gayane Grigoryan
General Coaching Adviser: Peter van Bueren
Printer: "NT Holding" Ltd.

Վերանայելով դասնությունը...

Փառատոնի «Գերմանական նոր կինո» ծրագիրը ներառում է վերջերս նկարահանված գերմանական հինգ ֆիլմ՝ թեմաների ու ժանանակաշրջանների մեծ ընդգրկումով: Նրանցից յուրաքանչյուրում նրբորեն միահյուսված են անձնական ու քաղաքականը:

Բեռլինի պատի փյուզումը 1992 թվականին դեռևս դրականում է Արևելյան Գերմանիայի Ռուսոտոք քաղաքում: Բայց աշխարհն արագ է փոխվում. նախկին սովետական շենքերում հիմա տարբեր ազգության ներգաղթյալ մարդիկ են ապրում՝ վիետնամցիներ, գնչուներ: Երիտասարդների շրջանում գործարկությունն աճում է: Ո՞վ է մեղավոր...

Նորելուկ նեոնացիստներն օտարազգի «ներխուժողների» մեջ են տեսնում պատճառը՝ ինչպես կրահում ենք Բուրիան Բուրբանի «Մենք երիտասարդ ենք, մենք՝ ուժեղ» ֆիլմից: Սա ոճի մեծ զգացողությամբ նկարահանված մի դրամա է՝ հիմնված իրական դեպքերի վրա: Ֆիլմը պատմում է այն օրվա մասին, երբ միջառապական լարվածությունն իր կիզակետին է հասնում և զանգվածային անկարգություններ են սկսվում: Այս ամենը մենք տեսնում ենք երիտասարդ վիետնամուտի, տեղական ձախկողմյան քաղաքական

գործի և նրա նեոնացիստ որդու աչքերով՝ հիանալի սև ու սպիտակի ներքո:

Ծրագրում սա միակ ֆիլմը չէ, որտեղ ներկայացվում են 21-րդ դարի պատմական իրադարձությունները: Նշանավոր ռեժիսոր Քրիստիան Փեցոլդը իր «Փյունիկ» ֆիլմում Երկրորդ աշխարհամարտին առնչվող ու հաճախ անտեսվող մի հարց է բարձրացնում: Բնչ եղան այն մարդիկ, ովքեր փրկվեցին մահվան ճամբարներից ու տուն վերադարձան: Ֆիլմը Նեյի մասին է, ում դեմքն այլանդակվել է մահվան ճամբարում. հիմա նա իր ամուսնու՝ Ջոնիի համար այլևս անճանաչելի է: Նեյիին մարմնավորել է ռեժիսոր Փեցոլդին մշտապես ոգեշնչող դերասանուհի Նինա Հոսը:

Բեռլին վերադառնալով՝ Նեյին սկսում է փնտրել Ջոնիին. վերջինս համոզված է, որ կինը մեռած է, և Նեյին, կարծես ներհայեցողությամբ՝ նրան ներկայանում է որպես Էսթեր: Նկատելով Էսթերի նմանությունն իր կարծեցյալ մեռած կնոջը՝ Ջոնին ակնկալում է ստանալ կնոջ ժառանգությունն ու Էսթերի հետ գործարքի մեջ է մտնում. նա պատրաստվում է օգնել Էսթերին Նեյի դառնալ: Ահա այսպես, մուկ ու կատվի խաղ է սկսվում նախկին ամուսինների միջև, որտեղ Նեյին պիտի բացահայտի, թե ով է Ջոնին...

Ծրագրի մյուս ֆիլմերի նյութն ու վայրը շատ տարբեր են. Դոմինիկ Գրաֆի՝ թարմությամբ աչքի ընկնող «Միրելի քույրեր» ֆիլմը 1788-ին պոետ Ֆրիդրիխ Շիլլերի անճանական կյանքում ի հայտ եկած սիրային եռանկյունու մասին է, իսկ Ջիլլո Էնդերսի «Շյունեֆելդ բուլվարը»՝ ժամանակակից Բեռլինում ապրող ծանրամարմին մի աղջկա թուլությունների: Բոլոր ֆիլմերն էլ, սակայն, ինչ-որ կերպ միահյուսում են անձնականն ու քաղաքականը: **ՅԲՄՆ**

- «Մենք երիտասարդ ենք, մենք՝ ուժեղ», ռեժ.՝ Բուրիան Բուրբանի, «Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 14.07 (21:00), «Չայաստան» կ/թ Մեծ դահլիճ, 15.07 (21:00)
- «Փյունիկ», ռեժ.՝ Քրիստիան Փեցոլդ, «Սինեմա Սթար», 14.07 (20:00), «Մոսկվա» կ/թ Կապույտ դահլիճ, 17.07 (16:00)
- «Միրելի քույրեր», ռեժ.՝ Դոմինիկ Գրաֆ, «Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 15.07 (12:00)
- «Շյունեֆելդ բուլվարը», ռեժ.՝ Ջիլլո Էնդերս, «Սինեմա սթար», 15.07 (19:00), «Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 17.07 (16:30)
- «Երբ մենք երազում էինք», ռեժ.՝ Անդրեաս Դրեզեն, «Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 15.07 (19:00)

Հուսահատ ժամանակներ

«Դասը», ռեժ.՝ Քրիստիան Գրոզև, Պետար Վըլչանով, Բուլղարիա/Հունաստան (Երևանյան պրեմիերա), Մոսկվա կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 14.07 (16:30), «Սինեմա սթար», 17.07 (21:00)

Օրերից մի օր Նադեժդա անունով աշխատատեղ, ազնիվ ուսուցչուհին բացահայտում է, որ իր աշակերտներից մեկի փողը գողացել են ուրիշ երեխաները: Նա ուզում է բարոյական դաս տալ փոքրիկ գողին, բայց ոչ որ չի խոստովանում իր մեղքը:

Այդ դեպքից հետո պարզվում է, որ Նադեժդան հենց ինքը ֆինանսական լուրջ խնդիրներ ունի: Եթե նա և իր ամուսինը շատ արագ չվճարեն գրավը, ապա իրենց տունը կառգրավվի: Ամուսինը ինչ-որ այլ նպատակի համար էր ծախսել խնայած ամբողջ գումարը, ինչի հետևանքով ընտանիքը հայտնվել է անելանելի վիճակում: Կանխիկ գումար ձեռք բերելու բոլոր փորձերն ապարդյուն են անցնում, Նադեժդայի գործատուն նույնպես մտադիր չէր նրան վարձատրել: Եվ եթե նա չկարողանա որևէ ելք գտնել, ընտանիքը ստիպված կլինի փողոցում գիշերել:

Հուսահատ ժամանակներում հուսահատ քայլերի են դիմում. Նադեժդան փորձում է վաճառել իր մայրիկի ոսկե ատամները, այցելում է հորը՝ հույս ունենալով նրանից պարտք վերցնել, կապվում է ապօրինի վարկատուների հետ: Բայց արդյո՞ք նրա գտած լուծումը հուսալի է՝ նրա դասարանում

մինչ այդ կատարված միջադեպի համատեքստում:

Այս մրցանակակիր բուլղարական դրամայի ցուցադրությունը «Ոսկե ծիրանին»՝ պայմանավորված է բուլղարական կինոյի 100-րդ տարեդարձին նվիրված միջոցառման հետ: Ռեժիսորներ Պետար Վըլչանովը և Քրիստիան Գրոզևան իրենց սցենարի համար հիմք են ընդունել իրական պատմություն՝ բուլղարացի ուսուցչի մասին, ով կողոպտել էր փոքրիկ քաղաքի բանկերից մեկը: Օգտագործելով այս իրական դեպքը որպես ելակետ՝ հեղինակներն ստեղծում են մի հուզիչ պատմություն, որը կարող է պատահել յուրաքանչյու-

րիս հետ, եթե նման անհուսալի վիճակում հայտնվենք: Ֆիլմի «վավերագրական» ոճի և Նադեժդային հետևող երկար պլաների շնորհիվ «Դասը» իրական պատմության տպավորություն է թողնում: Ռեժիսորները սուր աչք ունեն մարդկային վարքագծի ու զգացմունքների համար և վարպետորեն են լարել ֆիլմի մթնոլորտը: Թվեցազուրկ ժամացույցը շուտով ծուր է դառնում: Ջարմանալի չէ, որ դերասանուհի Մարգիտա Գոշևան պարզատրվել է իր այս հզոր դերակատարման համար՝ մարմնավորելով մի կնոջ կերպար, ով երբեք չի հանձնվի՝ անկախ նրանից, թե ինչ փորձություն է բաժին ընկնում իրեն: **ՄՆ**

Վարպետության դաս

Հուլիսի 14-ին ժամը 15:00, Փոքր թատրոնում իր վարպետության դասը կանցկացնի ֆրանսահայ հայտնի ռեժիսոր, սցենարիստ, պրոդյուսեր, «Ոսկե ծիրան» 12-րդ փառատոնի Մաղարկային մրցույթի ժյուրիի նախագահ Ռոբեր Գեդիգյանը:

Անասիանություն

Տարիներ շարունակ «Ոսկե ծիրանի» շրջանակներում անցկացվող «Ռեժիսորներ առանց սահմանների» ծրագիրն արդեն փառատոնի պարտադիր մաս է դարձել: Այս տարի ծրագիրը կրացի ռուս ռեժիսոր Նատալյա Կուրյաշովայի «Հերոս պիոներները» ֆիլմը: Այն պատմում է երեք պատանի պիոներների մասին, ովքեր արդեն հասուն տարիքում հասկանում են, որ նոր հասարակարգում տեղ չկա հերոսությունների համար: Ֆիլմն արժանացել է մի շարք մրցանակների: Դիտել այն հուլիսի 14-ին՝ ժամը 14:00-ին, և հուլիսի 17-ին՝ ժամը 12:00-ին՝ «Մոսկվա» կ/թ Կարմիր դահլիճում:

Բուլղարական ռեկորդ

Մինչ այժմ «Ոսկե ծիրանի» շրջանակներում ցուցադրված ամենահին ժապավենը թերևս Համո Բեկնազարյանի «Նամուն» էր (որը նաև այս տարվա փակման ֆիլմն է): Մակայն այսօր՝ ժամը 16:30, «Նամուն» իր տեղն ստիպված կլինի գիջել նոր ռեկորդակիրն՝ բուլղարական «Սերը խելախելություն է» կինոնկարին: Փառատոնը նշում է բուլղարական կինոյի 100-ամյակը՝ ցուցադրելով 1917թ. արտադրության այս մեկը պատմական, ինչպես նաև բոլորովին վերջերս էկրաններ բարձրացած «Դասը» կինոնկարը («Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ):

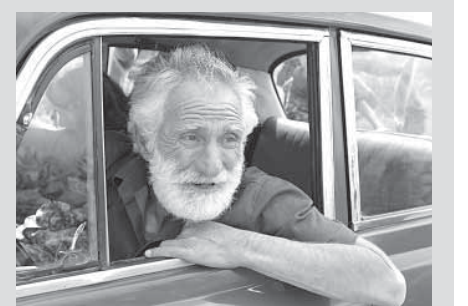
Ստեղծարար հանդիպում

Ժամը 17:30 հրավիրում ենք Թումանյան ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնի հանդիպելու ամերիկացի անկախ կինոռեժիսոր Ռոբ Նիլսոնի հետ, ով արդեն առաջին տարին չէ, որ «Ոսկե ծիրանի» պատվավոր հյուր է:

Հայաստան-Թուրքիա

Ժամը 20:00 կիսմանք, թե որոնք են Հայ-թուրքական կինոպատմության (ՀԹԿԳ) հաղթող նախագծերը:

Երևանյան գիշերներ

Փառատոնային օրվա ավարտ՝ կինոդիտում Պողոսյան այգիներում: Ժամը 21:00-ին կցուցադրվի Արամ Շահբազյանի «Մոսկվիչ, իմ սեր» ֆիլմը, որը ներկայացված է «Հայկական համայնապատկեր» ազգային մրցույթում:

4 | գրախոսություններ

Պայքար՝ հոգու համար

«Սիվաս», ռեժ.՝ Քան Մյուսթեջի, Թուրքիա/Գերմանիա (Ռեժիսորներ առանց սահմանների), «Մոսկվա» կ/թ, Փոքր դահլիճ 1, 15.07 (12:00), Երևանյան գիշերներ Պողոսյան այգիներում, 16.07 (21:00)

Ենթերի մասին ֆիլմերից շատերին բնորոշ է մարդկանց լավագույն ընկերների հավատարմության ու խելացիության սենտիմենտալ գովքը: Սակայն Քան Մյուսթեջիի դեբյուտային ֆիլմը՝ «Սիվասը», բացահայտում է շների և նրանց տերերի կենդանական հատկանիշները:

Իրադարձությունները տեղի են ունենում Թուրքիայի գյուղերից մեկում: Տասնմեկամյա Ալանը, ցանկանալով տպավորություն թողնել սիրունիկ Այշեի վրա, փորձում է ստանալ արքայազնի դերը՝ «Չյունամուշկի» դարձնելով ներկայացման մեջ: Բայց գլխավոր դերը բաժին է հասնում գյուղացեային տղային, իսկ Ալանը ստիպված էր բավարարվել թզուկի դերով: Սա նրան շատ է բարկացնում, իսկ բարկանալիս նա կարծես զագան է

դառնում, ինչպես կարելի էր կռահել նրա անունից («ալան»՝ թուրքերեն «աղյու» է նշանակում):

Ֆիլմի առաջին կեսն այս գյուղացի տղայի ամենօրյա կյանքի գրեթե էքզոտիկ նկարագրությունն է: Տեսախցիկը երկարատև կադրերով հետևում է տղային Անատոլիայի ընդարձակ բնապատկերներում, երբ դարձն է գնում, այլ երեխաների է ծաղրում կամ իրեն են ծաղրում, իսկ հետո վերադառնում է տուն՝ ծնողների ու ավագ եղբոր մոտ:

Այս ամենը ներկայացված է շատ իրատեսական ոճով (ոչ բոլոր ֆիլմերում են երեխաներն այսպես շատ հայտնում): Նույնը կարելի է ասել նաև շնամարտերի մասին դրանք ցնցող են, դաժան և արյունալի: Ալանը ակամատես է դառնում, թե ինչպես է գամի՞ր Սիվասը ծանր վերքեր ստանում մեկ այլ շան կողմից: Մարդիկ կարծելով, թե Սիվասը շունը փչել է, հեռանում են: Իսկ Ալանը մնում է և տեսնելով, թե ինչպես է վիրավորված ու արնաքամ շունը բացում իր աչքերը, տանում է նրան տուն ու կյանքի վերադարձնում: Սկզբում նա պարզապես ուրախ էր, որ ունի այդպիսի հսկա և ուժեղ շուն է օգտագործում է նրան՝ Այշեի

առջ թիրիզանալու համար: Բայց աղջիկն ուղղակի ծաղրում է տղային, որ Սիվասին շնամարտի չի տանում: Ի վերջո Ալանը հենց այդպես էլ վարվում է: Եվ երբ բարձրանում են դրույքները և մարտերը դառնում են արյունոտ, Ալանը բացահայտում է իր ստոր ու զզվելի կողմերը:

Ֆիլմը ներկայացված էր անցած տարվա Վենետիկի կինոփառատոնի մրցույթում, իսկ Ալանի դերի համար պատանի Դոդան Իզգին ստացավ լավագույն դերակատարի մրցանակը: Իրոք հենց նա է իր ուսերին կրում ֆիլմի ամբողջ ծանրությունը՝ ռեժիսորի հստակ ու վստահ ղեկավարությամբ: Ամեն պահի Իզգիի աչքերը բազմապիսի զգացմունքներ են արտահայտում՝ ասես նրա հոգում պայքար է գնում: Սիվասի հոգնած հայացքից կարելի է ենթադրել, որ գուցե ինքն էլ լավ չի հասկանում, թե ինչու է ատամները խրում ուրիշ շան կողքը: Կամ գուցե նա ընդամենը կենդանի է: Ամեն դեպքում, ֆիլմի ռեժիսորը մտորում է, որ յուրաքանչյուրի՞ նույնիսկ ամենափոքրերի հոգում քնած են շարժում ու փառասիրությունը, և որ ահեղի կամքի ուժ է հարկավոր՝ դրանց դիմակայելու համար: **ԱՎ**

Առևտրականների աշխարհում

«Շուկայի օրենքը», ռեժ.՝ Ստեֆան Բրիգե, Ֆրանսիա (Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Կապույտ դահլիճ, 14.07 (10:00), 15.07 (18:00)

Ֆիլմն ունի երկու՝ իրարից բոլորովին տարբեր վերնագրեր. միջազգային վերնագիրը «Մարդու չափն» է և ընդգծում է գլխավոր հերոս Թիերի Թոուրդոտի կրած ճնշումները. վերջինս ջանում է միջոցներ ապահովել ընտանիքի համար՝ առանց սեփական արժանապատվությունը ոտնահարվելու: Իսկ «Շուկայի օրենքը»՝ ֆրանսիական բնօրինակ անվանումը, առավել քաղաքական շեշտադրում ունի: Թիերիի հետ պատահող ամեն բան ինչ-որ կերպ կապված է քաղաքական ազատ շուկայի գաղափարի հետ, որը չերևացող, բողոքական երևույթ է ավելի բարձր մակարդակներում: Դա են վկայում այն բարդությունները, որոնց հերոսը բախվում է աշխատանք փնտրելիս. նա ստիպված է հարգել կասկածելի հեղինակություններին, չվստահել ոչ որի, նույնիսկ իր աշխատակիցներին, քանի որ անվտանգության ոլորտում է աշխատում: Անձնակազմը քաղաքական է, իսկ քաղաքականը՝ անձնական: Վերոհիշյալ երկու անվանումներից մեկն ավելի շատ համապատասխանում է բրիտանական լիբերալ հայացքներին, իսկ մյուսն ավելի համահունչ է ֆրանսիական աշխատանքի ու արվեստի հանդեպ առավել քաղաքականացված մոտեցմանը: Երկու անվանումները միասին բարձրացնում են այն հարցը, թե միջին վիճակագրական գործազուրկի համար ինչ է նշանակում ճգնաժամային այս շրջանն ու կապիտալիստական գաղափարախոսությունը:

Կյանքը դաժան է, և սովորաբար օժանդակ դերերում հանդես եկող ֆրանսիացի դերասան Վենսան Լինդոնի մարմնավորած Թիերին երկարատև ու ծանր կադրերում նման է ծեծված շան: Լինդոնն ազդեցիկ խաղ է ցուցադրել, որ վստահորեն արժանի էր այս տարվա Կաննի կինոփառատոնում՝ տղամարդու լավագույն դերակատարման համար ստացած մրցանակին: Հասկանալի է, որ Թիերիի խոնարհության մեջ թաքնված ցասում կա, որ մի օր կարող է պայթել: Սակայն դա կնշանակի կորցնել ունեցած աշխատանքն ու երբեք չկարողանալ նոր գործ գտնել: Այդ իսկ պատճառով նա հարգալից է վերադասների հանդեպ, իսկ հայացքը՝ միշտ դեպի ներքև: Որպես սոցիալական էակ՝ շուկայի հրապարակ հիշեցնող աշխարհում Թիերին այլևս չի համապատասխանում իր իսկ չափանիշներին: **ՔԳ**

Իլյումինատորի միջով

«Անդրատլանտիկա», ռեժ.՝ Ֆելիքս Դյուֆուր-Լապերիեր, Կանադա (Վավերագրական ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Փոքր դահլիճ 1, 14.07 (20:00)

Կանադացի դեբյուտանտ Ֆելիքս Դյուֆուր-Լապերիերի «Անդրատլանտիկա» էքսպերիմենտալ վավերագրական էսենս պատկերում է Անթոնիոյից Մոնտեալ 30 օրվա ճամփորդությունը բեռնատար նավով: Բայց սա վավերագրությունն չէ՝ բառի ավանդական իմաստով: Ֆիլմը ոչինչ չի փաստագրում, այն չի հետևում մեկ կամ մի քանի հերոսների՝ մակաստիների ամենօրյա կյանքին, և ոչ էլ նրանց փոխադրությունների մասին է: Ֆիլմում առիթներ կան ոչ մի երկխոսություն չկա: Միայն մեկ պահ է, որտեղ նավաստին աղոթում է, իսկ մնացած տեսարաններում խոսակցություններն անխելի են կամ անորոշ: Ինդուստրիալ ձայները շատ ավելի հստակ են, քան բառերը: Սա ավելի շուտ ստեղծագործական էքսպերիմենտ է, որը չունի որոշակի ուղերձ: Ֆիլմն արևի շողերի մասին է, որոնք ներթափանցում են իլյումինատորից՝ լուսավորելով մութ նավաստիները: Ճնշող մթնոլորտի մասին, երբ քեզ բոլորովին անզոր ես գգում ամենագոր օվկիանոսի մեջտեղում: Սա Դյուֆուր-Լապերիերի առաջին լիամետրաժ վավերագրական ֆիլմն է:

30 օր՝ շրջապատված ջրով, և այս ամենը նկարահանված է խիստ ոճականացված մոնոխրոմով: Կան նաև այդպիսի փաստական տարրեր: Երբեմն մթության միջից հայտնվում է կնոջ դեմք: Շուրթերը շարժվում են, բայց երգը չի լսվում: Հաճախ տեսնում ենք երկար ու անշտապ կադրեր, որտեղ խիստ սև-սպիտակ ալիքները գրեթե հարվածում են էկրանին: Սակայն 1 ժամ տևողությամբ այս ֆիլմի մեծ մասը նվիրված է նավատիներին, որոնք մաքրում են նավը, ներկում

նավակողերն ու տախտակամածին կրիկետ խաղում: Բնականաբար, այս ամենը ներկայանում է ռեժիսորի մտապատկերով, որը և՛ յուրօրինակ է, և՛ տարօրինակ: **ԱՎ**

նավակողերն ու տախտակամածին կրիկետ խաղում: Բնականաբար, այս ամենը ներկայանում է ռեժիսորի մտապատկերով, որը և՛ յուրօրինակ է, և՛ տարօրինակ: **ԱՎ**

Ուժգին հավատ

«Արծաթագոծ ջուր. Սիրիայի ինքնակարգ», ռեժ.՝ Ուսամա Սոհամեդ, Կիան Սիմավ Բեդիլլահյան, (Վավերագրական ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Փոքր դահլիճ 1, 14.07 (12:00, 16:00)

Քաղաքական հետապնդումների պատճառով Փարիզում գտնվող սիրիացի կինոգործիչ Ուսամա Սոհամեդը ֆեյսբուքյան մի արտասովոր հաղորդագրություն է ստանում ուսուցիչ և ակտիվիստուհի՝ քրդուհի Վիան Սիմավ Բեդիլլահյանից. «Եթե ձեր տեսախցիկով այստեղ՝ Համսում լինեիք, ինչ կնկարեիք»:

Երկուսի միջև նշանակալի այս համագործակցության առիթը Ասադի անվտանգության ուժերի կողմից ձերբակալված ու կոտանքների ենթարկված մի տղայի ժապավենն էր, որ «Յուրուբ»-ում տեղադրել էին տղային տանջողները: Սոհամեդը մոտաժեստ պաշարված Համս քաղաքում Սիմավի նկարահանած նյութն ու համակցեց այն ծանր հրեառանային ու օղային ծմբակոծությունների՝ բջջային հեռախոսներով տեսագրված բազմաթիվ հատվածների հետ:

Շատ արյուն հոսեց... Քաղաքացիներից շատերը տանջանքների ու մահապատժի ենթարկվեցին, և արդեն ոչ ոք չի կարող դրա վրա աչք փակել: Այդուհանդերձ, «Արծաթագոծ ջուր. Սիրիայի ինքնակարգ» ֆիլմն ավելի է, քան հասարակ սիրիացիների կրած տառապանքի ցնցող մի վավերագրություն: Ֆիլմի խոնարհիլիստփայական նոթերը ցուցադրում են կինոյի ունեցած գործունեությունը՝ ընդդեմ պատերազմի: Կարևոր չէ, թե որքան ճնշող է մթնոլորտը. այն երբեք չի սասանում Սիմավի՝ նկարահանումը շարունակելու ուժգին հավատը:

Իրադարձությունների կենտրոնում նկարված արտասովոր այս ֆիլմը նվիրված է Օմարին՝ սիրիացի կենսախիճ փոքրիկ այն տղային, որին ֆիլմի ընթացքում Սիմավը իր տեսախցիկով հետևում է: Տղան երկրի ապագայի խորհուրդն է կրում: Նա թափառում է քաղաքով մեկ թաքնվում դիպլոմատիկադրերից ու ծաղիկ դնում հոր գերեզմանին: «Մայրիկ, նայիր՝ որքան խորն է փորած այս մեկը»,– գարմանում է նա թարմ գերեզմանի փոսին նայելով: Միջնդեմ Փարիզում, Սոհամեդը անհանգստության մեջ է իր անկախորդության պատճառով, քանի որ հայտնվել է դիտորդի դերում ու որևէ բանով չի կարող օգնել հայրենակիցներին: Ահա ևս մի պատճառ, թե ինչու է նա հետամուտ ողջ աշխարհին ցույց տալ այս պատկերները: **ՄԳ**

Արտահայտել չաավածը

«Զմռան վերջը», ռեժ.՝ Կիմ Դե-հուան, Զարավային Կորեա (Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Կապույտ դահլիճ, 14.07 (12:00, 20:00)

Ընտանիքի փլուզման մասին ուշագրավ այս պատմության մեջ՝ թռչակի անցնող մի ուսուցիչ «տոնական» սեղանի մոտ հանկարծ հայտարարում է, որ պատրաստվում է ամուսնալուծվել չափազանց իշխող իր կնոջից: Նա միայն այդքանն ունի ասելու՝ առանց որևէ բացատրության: Տիան իրավիճակն առավել լարված է դառնում, երբ պարզվում է, որ առատ ձյան պատճառով ոչ ոք չի կարող տեղաշարժվել հարավկորեական այդ գյուղական վայրում: Նշարկայնացած ու զգուշավոր՝ ընտանիքի անդամներն սկսում են իրար շուրջ պատվել, քանի որ ստիպված են երկու գիշեր մեկ հարկի տակ անցկացնել: Հայրը չի շփվում ու փակվել է իր «խեցում»՝ ընտանիքին ևս թողնելով անօղ տարածության մեջ: Նրա կարծեցյալ սիրուհու մասին լուրերը ոչ բացահայտ են, ոչ էլ՝ հաստատված: Նա խուսափուկ պատասխաններ է տալիս՝ թեմայից դուրս մեկնաբանություններ

անելով նորոգման կարիք ունեցող տանիքի մասին: Միջնդեմ՝ նորոգման կարիք ունեն նրանց ընտանեկան փոխադրությունները:

Երիտասարդ ռեժիսոր Կիմ Դե-հուանը չաավածն արտահայտում է համարձակ մինիմալիզմի ոճով՝ օգտագործելով դժգույն մոլորագույն ներկայակամ: Նրա այս նուրբ դեբյուտը «Նոր ալիք» մրցանակին է արժանացել Պուսանի միջազգային կինոփառատոնում: Ինչպես ցույց է տալիս ռեժիսորը, հանելուկ-մարդու հետ ապրելը ծանր բան է. մտերիմ մարդը, միևնույն է, կարող է անընթացիկ լինել: Ընտանիքի հայրը վերակտում է ծխելը՝ ըմբոստացած դեռահասի պես կաշռելով միայնակ մնալու իր որոշումից: Բայց նա գաղափար անգամ չունի, թե ինչպես է օգտագործելու իր նորընծա ազատությունը: Լարվածությունն անում է հատկապես, երբ նրանք ճաշում են միասին և միմյանց համար տհաճության, անհարմարության ու չարտահայտված ցասումի առիթներ են ստեղծում. բաներ, որոնք շատ տոկոսական են շատ ընտանիքների համար: Չյունաձայն Չերտունուի ֆոնը և երաժշտության ու մեղորդամայի լիակատար բացակայությունը հրաշալիորեն համապատասխանում են իրատեսության պատկերված սառը փոխադրություններին, որոնցում զգացմունքները թաքցված են, որպեսզի հնարավոր լինի դիմակայել: **ՄԳ**

Robert Guédiguian

Նա ոչ միայն 12-րդ «Ռուկե ծիրանի» Խաղարկային մրցույթի ժյուրիի նախագահն է, այլև հեղինակել է փառատոնի բացման ֆիլմը՝ «Խենթ պատմությունը»: Որպես ռեժիսոր՝ Գեդիգյանը հաճախ է իր ֆիլմերում գովերգել իր հարազատ Մարսելի բանվոր դասակարգին: Եվ դա այն է, ինչ նրա մոտ ամենահաջողն է ստացվում՝ աշխատավորների ամենօրյա պայքարներն ու խնդիրները պատկերելը: Գեդիգյանի հաստատուն քաղաքական հայացքները միշտ տեսանելի են նրա ֆիլմերում, սակայն ռեժիսորը մշտապես փորձում է մարդկային դեմք գտնել իր բարձրաձայնած վիճելի քաղաքական խնդիրների ընդերքում: «Խենթ պատմությունը»՝ 70-ականների ֆրանսահայ ընտանիքի պատմությունը, դրա օրինակներից է: Ցանկանալով վրեժ լուծել իր նախնիների համար՝ ընտանիքի որդին՝ Արամը, ահաբեկիչ է դառնում: Նրա գործողությունները, սակայն, մեծ վնաս են հասցնում անմեղ ժյուրին, ում մեջ այնուհետև մեծ հետաքրքրություն է ծնվում հայոց պատմության հանդեպ:

«Խենթ պատմությունը» մասամբ ոգեշնչված է Խոսե Անտոնիո Գուրիարանի *La Bomba* ինքնակենսագրական գրքից: Որքանով է ֆիլմը հիմնված ձեր անձնական հիշողությունների, զգացմունքների վրա: Չէ՞ որ դուք էլ մեծացել եք 60-70-ականների Մարսելում՝ սփյուռքահայության մի մասն եք:

Ֆիլմի ինքնակենսագրական մասը կապված է հիշողության և հիշողությունների փոխանցման հետ: Սակայն ֆիլմն հենց հիշողության մասին չէ և հատկապես ոչ իմ սեփական: Ավելի շուտ՝ հիշողության պատմության մասին է՝ թե ինչպես է այդ հիշողությունը փոխանցվում սերնդեսերունդ՝ ամսագրերի, երգերի, ընտանեկան կապերի, երբեմն նույնիսկ որոշակի ուսուցանող բաղադրատոմսերի միջոցով: Իսկ երբեմն էլ՝ զինված պայքարի միջոցով: «Խենթ պատմությունը» փորձում է ներկայացնել այդ ամենը:

Սցենարի կառուցվածքն է սկզբանե այնպիսին էր, ինչպիսին մենք տեսանք ավարտուն ֆիլմում՝ սկսվելով Թալեթ փաշայի սպանությունից, տեղափոխվելով 70-ականների Մարսել, հետո էլ՝ 2000-ականների Հայաստան:

Այո: Կարելի է ասել՝ ֆիլմը հայոց պատմության մեկ հարյուրամյակի մասին է: Պատմության մեջ հայկական փաստ գոյություն ունի, և ֆիլմը փորձում է ներկայացնել այդ փաստը մի այնպիսի ձևով, որ մինչ այդ չի եղել:

Ո՞րն է, ըստ ձեզ, պատճառը, որ ի հակառակ Հոլոքոստի՝ Հայոց եղեռնի թեման այսօր քիչ է արժարժված համաշխարհային կինոյում:

Ինձ թվում է՝ Հոլոքոստը ցեղասպանությունների գագաթնակետն է: Նույնիսկ կարելի է ասել, որ տեսականորեն Մեծ եղեռնը Հոլոքոստի նախափորձն էր: Համաշխարհային կինոն այդքան մեծ ուշադրություն է հատկացրել Հոլոքոստին ոչ միայն այն պատճառով, որ դա մեծ ողբերգություն էր, այլև որովհետև դա չափազանց լավ պատրաստված, ծրագրավորված, ժամացույցի մեխանիզմի պես մտածված ու համակարգված եղելություն էր: Հրեաներին գտնում և ոչնչացնում էին ողջ Եվրոպայով մեկ՝ հասնելով մինչև Հունգարիա և նույնիսկ Ուկրաինա: Պատճառներից մեկը նաև այն է, որ դա տեղի է ունեցել հենց Եվրոպայում՝ քաղաքակրթությունների օրրանում: Դրա համար էլ եվրոպացիներն այս հարցը շատ են քննարկում, ուսումնասիրում:

Գրքում ամեն ինչ ներկայացված է Գուրիարանի տեսակետից, սակայն ֆիլմում դուք որոշեցիք մի քանի դիտարկումներից պատմել այս պատմությունը:

Ընդհանրապես բավականին արագ եմ աշխատում, գրեթե ամեն տարի ֆիլմ եմ թողարկում: Սակայն «Խենթ պատմությունը» միակ կինոնկարն է, որ երկար տարիներ սպասեցի, որ բոլոր քաղաքացիները ճիշտ իրենց տեղը նստեն: Գուրիարանը, իհարկե, ինձ շատ է օգնել: Նրա կենսագրությունը բացառիկ է, և ինքն էլ մի բացառիկ անձնավորություն է: Գուրիարանի պատմությունն ինձ ի սկզբանե շատ հուզիչ էր թվացել, բայց ժա-

մանակ էր պետք, որպեսզի ես կարողանայի նոր գաղափարներ գտնել, ստանձնել դրանք ու կառուցել ինձ երևացող ֆիլմը: Ես ուզում էի համամարդկային պատմություն պատմել: Դրա համար էլ ֆիլմի ընտանիքը հորինեցի: Եվ որպեսզի համդիաստեպ ճիշտ ընկալի Եղեռնը և հայոց հարյուրամյա գայության պատմությունը, ֆիլմում ընդգրկեցի նաև Թալեթ փաշայի սպանության և Թեհլերյանի դատավարության դրվագը, որը ֆիլմում շուրջ 20 րոպե է տևում: Բայց դա հարկավոր է՝ այս մեծ ողբերգությունը բացատրելու համար:

Ճիշտ կլինի ասել, որ ֆիլմը նկարահանելիս նաև քաղաքական նպատակներ էիք հետապնդում:

Լիովին ճիշտ է: Ինձ համար չկա այնպիսի ստեղծագործություն, որը գուրկ է քաղաքական կամ սոցիալական նրբերանգներից: Արվեստի գործը չի կարող ընդամենն արվեստի գործ լինել: Այն պետք է աշխարհին մի բան ասի:

Որոշ գրախոսությունների հեղինակներ գրում են՝ իբր ֆիլմն ահաբեկչության արգարացում է:

(*Տի Թաթ* ;) Ֆիլմն ուղղակի զինված պայքարի հարցն է բարձրացնում: Ես այդ խնդրի շուրջ շատ եմ մտորել ու մի քանի ֆիլմերում այն ուսումնասիրել եմ, օրինակ՝ «Հանցագործների բանակում»: Իմ խորին համոզմունքն է, որ կան զինված պայքարներ, որոնք արդարացված են և որոնք արդարացված չեն: Չինված դիմադրության հենց ներսում էլ կան գործողություններ, որոնք արդար են կամ անարդար: Ես միշտ դեմ եմ եղել քաղաքացիական հասարակության դեմ բռնությանը: Բայց միշտ համաձայն եմ եղել այն գործողություններին, որոնք նշանավոր են կոնկրետ մարդկանց՝ քաղաքական գործիչների դեմ: Ճիշտ հասկացե՛ք՝ աշխարհում ոչ մի խնդիր չի կարող արդարացնել անմեղների սպանությունը: Սակայն երբեմն պետք է լինում պայքարել անիրավ պետության դեմ, ոստիկանության դեմ, և այդ դեպքերում ձեռք գեղբ վերցնելուց բացի՝ այլ միջոց չկա: ԱՎ:

«Խենթ պատմություն», «Մոսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 19.07 (18:00)

Not only is he the president of this year's Golden Apricot Feature Competition jury, but Robert Guédiguian also co-wrote and directed the opening film *Don't Tell Me the Boy Was Mad*. As a director, Guédiguian has often sung the praises of the working classes of his home town Marseille. And indeed that's what he does best – depicting the struggles and issues of workers. His strong political beliefs are always transparent in his films, but he also tries to find a human face underneath the controversial political issues he brings up. *Don't Tell Me the Boy Was Mad*, the story of an average French-Armenian family in the late 70's, is an example of that. Wishing to avenge his ancestors, the family's son Aram becomes a terrorist. His actions inadvertently hurt Gilles, an innocent bystander who subsequently becomes fascinated with Armenian history.

Don't Tell Me the Boy Was Mad is partially inspired by the book *La bomba*, an autobiographical story by José Antonio Guirriarán. But how much of the film is actually based on your own experiences and memories as a young man growing up as part of the Armenian diaspora in Marseille in the 60's and 70's?

The autobiographical part of the film has to do with the idea of memories and the transmission of memories. But my movie isn't about the memory itself, especially not my own. Rather, it is about the history of memories – how they are passed along, from generation to generation. This happens through family stories, through articles, through songs, and at times even through recipes for certain dishes. But sometimes, it happens through armed struggle. *Don't Tell Me the Boy Was Mad* tries to deal with all of that.

Was the film always constructed as it is in the final version, beginning with the assassination of Turkish politician Talaat Pasha in 1921, then

going to 1970's Marseille and then to Armenia in the 2000's?

Yes, it was. You can say that the film is about a hundred years of Armenian history. There's an "Armenian fact" in history and this movie tries to tell the story of that fact, as it has not been told in this way before, I feel. It's a very ambitious goal, to say the least.

What do you think is the reason that the Armenian Genocide, unlike the Holocaust for instance, has been so poorly represented in world cinema?

I think the Shoah was the pinnacle of genocides. One can even say that in theory, the Armenian Genocide was the grand rehearsal for the Holocaust. The reason world cinema has focused on the Holocaust is not only because it was such a great tragedy, but also because it was a cold-hearted, calculated, systematic event. It was a mass killing built like a clockwork, probably the most systematic of them all. The Jews were sought out and exterminated all around Europe, going as far as Hungary and even Ukraine and Russia. This was a horrifying organization. And another reason is that this all took place in Europe – the cradle of civilization. That's why Europeans are very concerned with this tragedy and constantly study and discuss it.

The book is told from Guirriarán's own point of view, but you choose to add different perspectives in the film. Why did you feel this was necessary?

First of all I have to say that, although in general I work very fast, directing a movie almost every year, for *Don't Tell Me the Boy Was Mad* it took me many years to figure out all the components and place them in the right order, because those 100 years it covers offer so many significant events. Guirriarán life story is exceptional, and he's an extraordinary man. From the very first time I read it, I found his book to be very heartfelt and touching. But it took some time to come up with new ideas and piece them together, to make the film that I wanted to make. I wanted to tell a more universal story. That's why I came up with the family for the movie. And because I want the audience to understand the genocide and the historical backgrounds of this Armenian anger, I start the film with the Pasha assassination and a sequence about the trial of his assassin, Soghomon Tehlirian. All in all, this takes up a lot of time in the movie – more than 20 minutes. But it's necessary to explain this great tragedy.

So can it be said that by making this film you pursued not only artistic, but also political goals?

Absolutely. I don't think there's a single movie out there which is totally deprived of political or social undertones. A work of art can't be just that, it needs to deal with the world.

This political viewpoint has led some reviewers to saying that *Don't Tell Me the Boy Was Mad* is a justification of terrorism. How do you respond to this accusation?

(Laughs) That's entirely false. The film simply brings up the question of armed struggle. I have thought about this question for a long time, as I've already explored it in some of my earlier movies, like *Army of Crime*. It is my firm belief that there are some armed struggles that are justified, and there are those which are not. But even inside any justifiable armed resistance there are also actions which are just, and those which are unjust. I have always been against violence and terrorism against civilians. However, I have always agreed with actions that target specific people – political leaders, for instance. Don't get me wrong, there is no cause in the world that can justify the killing of the innocent. But sometimes one must rise up against corrupt and murderous governments, against the police, and there's really no other way to do that than picking up a weapon. AV

Robert Guédiguian will give a Master Class today at 15:00 at the Small Theatre (11 Abovyan St.)

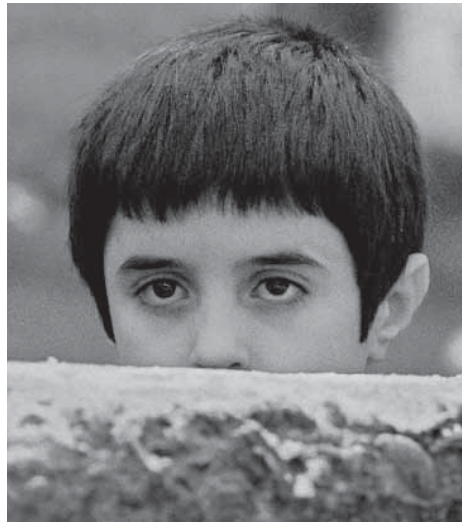
6 | reviews

Battle for the Soul

Sivas (Kaan Müjdeci, Turkey/Germany, 2014), 15-7 12:00, Moscow Cinema, Small Hall 1, 17:00, Hayastan Cinema, Big Hall, 16-7 21:00, Poghosyan Gardens

Movies about dogs often tend to be cutesy, praising the loyalty and intelligence of man's best friend. But Kaan Müjdeci's debut feature *Sivas* depicts the animal side of both canines and their owners. The film is set in rural Turkey, where 11-year-old Aslan struggles to impress his crush Ayşe by getting the role of the prince in a school production of *Snow White*. The part goes to the mayor's son instead, while Aslan is forced to play a dwarf. Thus angered, it turns out he can be as beastly as his name suggests – "aslan" means "lion" in Turkish.

The first half of the film is an almost ethnographic depiction of this village boy's everyday life. The handheld camera follows him around the vast Anatolian landscapes in long, uncut shots as he goes to school, bullies some kids or gets bullied himself, and goes back home to his parents and older brother. This is all presented in a very realistic manner – it's not often that one hears so much swearing from a child.

The same can be said about the dog fights that are featured, which are shocking, gruesome and bloody. Aslan looks on as Sivas, an Anatolian sheep dog, loses his fight. As the audience leaves, assuming Sivas is dead, Aslan stays behind and seems the

wounded and blood-drenched dog opens its eyes. Aslan takes him home and nurtures him back to health.

At first the boy is just happy to have a huge, cool dog, and he tries to use him as another way of impressing Ayşe. But the girl basically mocks him for not making Sivas fight, so that's exactly what Aslan does. And as the bets get higher and the fights get bloodier, Aslan comes to know his dark side.

At last year's Venice film festival, where *Sivas* was selected for the competition, young actor Dogan Izci received a Best Actor award for his portrayal of Aslan. Indeed, the boy carries *Sivas* on his shoulders, aided by Müjdeci's precise and confident direction. At any given moment Izci's eyes convey many different emotions, as if a battle is going on inside his soul. Sivas's weary gaze suggests that maybe he, too, doesn't quite comprehend why he's sinking his teeth into another dog's neck. Or maybe he's just an animal. In any case, the film suggests that vanity and evil sit inside us all – even the littlest ones – and it takes a good chunk of willpower to oppose them. **AV**

Imperial Wanderlust

Embrace of the Serpent (Ciro Guerra, Colombia, 2015), 14-7 22:00, 15-7 12:00, Moscow Cinema, Blue Hall

This black-and-white Colombian drama is a powerful tribute to the ancient Amazon cultures. The arrival of imperialistic western men brought an end to the locals' natural, spiritual way of life. But this historical and adventurous tale offers more than a simple lament: it also deals with exploring one another's culture and gaining friends for life.

Colombian filmmaker Ciro Guerra was inspired by the journals of two explorers: German ethnologist Theodor Koch-Grünberg (1872-1924) and American biologist Richard Evans Schultes (1915-2001). His synthesis of these stories is an impressive exploration of imperialism, wanderlust, symbolism and folklore. Even in black and white, the lushness of the jungle comes across intensely, helped greatly by the forceful sound design intensifying the voice of nature, layered sparingly with atmospheric indigenous music.

Around the year 1900, the young Amazonian shaman Karamakate encounters a white man. This German scientist is very ill and in need of a special

plant with healing powers. Should Karamakate help this foreigner, whose people enslaved Amazonians on their rubber plantations, imposed their Christian religion on the locals and disrespected their rituals and ecological surroundings? In the end, Karamakate decides to help him find this plant, rowing him up the river and engaging in several adventures suiting the Amazonian spirit.

Decades later, another white man comes to find Karamakate, in search of his ancestral knowledge and the very same plant. They follow the same trail together, but encounter a changed world, in which western influences have all but erased the intuitive, native Amazonian way of life. **MN**

Showing the Unsaid

End of Winter (Kim Dae-hwan, South Korea, 2014), 14-7 12:00 and 20:00, Moscow Cinema, Blue Hall

In this absorbing account of a family meltdown, a retired teacher sits at the diner table on a day of celebration, when he suddenly informs his family that he is going to divorce his domineering wife. That's all he has to say, no explanation provided. The already uncomfortable situation becomes even more tense when it turns out that, because of heavy

snowfall, nobody can leave the house in the South-Korean countryside. The nervous family members cautiously circle around each other as they're forced to spend two nights together.

The father has become a closed shell, dragging his family into a communication vacuum. Speculations about a mistress are neither confirmed nor denied. He only gives evasive answers, making off-topic comments about the roof needing repairs. It's the family's mutual relationships that really need a handyman, though.

Young director Kim Dae-hwan shows the unsaid in a brave, minimalistic style, using a suffocating steel-grey palette. His subtle debut feature won the

New Currents Award at the Busan International Film Festival. As he shows, living near an enigma can be maddening – someone so close can still be so inscrutable. The father starts smoking again like a young rebel, sticking to his decision to be single again. But he has no idea what to do with his newfound freedom. Tension rises during the awkward meals they share, fueling the resentment, embarrassment and repressed rage which are all too familiar for so many families. The snowy Cheorwon background and an almost complete lack of music and melodrama are a perfect match for this keenly observed portrait of chilled relations, in which emotions are put aside in order to endure. **MG**

Through the Porthole

Transatlantic (Félix Dufour-Laperrière, Canada, 2014), 14-7 20:00, Moscow Cinema, Small Hall 1

This experimental Canadian documentary essay by first-time director Félix Dufour-Laperrière depicts a cargo ship's 30-day journey from Antwerp to Montreal. This is not a documentary in the traditional sense, however. The film doesn't document anything, per se, nor does it follow a single or multiple heroes. It's not about the interactions on the ship, or the relations between the crew. In fact there's no dialogue in the film at all, except for a scene of a sailor praying and some inaudible chatter every now and then.

Instead, *Transatlantic* is more of an artistic expression with no concrete message or context. It's about how random industrial sounds can be more distinct than words. About how the sunlight shines through the portholes, illuminating the gloomy cabins. About conveying the overwhelming atmosphere of being stranded in the middle of the almighty ocean.

Thirty days surrounded by nothing but water, all filmed in highly stylized black-and-white images, with some slightly surreal elements as well. Sometimes a woman's face will appear from the dark. Her lips are moving, but her chant is muted. For a second one might even mistake this for a scene right out of David Lynch's *Eraserhead*. Often there are long and peaceful shots of waves almost crashing onto the screen.

Most of the film's one-hour running time is devoted to the sailors cleaning and painting the sides of the ship and playing cricket on board. But of course it's the director's vision that's being showcased here, which is very distinct and rather unconventional. **AV**

The Chosen Ones

One, Two, Three... (Arman Yeritsyan, Armenia, 2015), 14-7 18:00, Moscow Cinema, Small Hall 1

Armenian TV viewers might remember watching *Hidden Talent*. One episode featured a performance by a dance troupe called "The Chosen Ones", consisting almost entirely of people over 65. Some of them looked kind of goofy jumping around, trying to keep up with the rhythm. But by God, they were giving it their all, and it was hard not to admire that. Still, they lost the competition and left the stage heartbroken.

Armenian documentary filmmaker Arman Yeritsyan was behind the scenes at that show, as he had been filming the troupe for quite some time. Now he has skillfully assembled that material in the documentary *One, Two, Three...*

Yeritsyan carves out an individual portrait of every member as well as showing their interaction with one another. They're an endearingly offbeat and kooky bunch, but also a bit miserable; not a minute goes by without them reflecting on traumatic experiences or their younger days.

The crew become part of the action too, with the cameraman's hand at one point entering in frame to hold one of the dancers' flower as he climbs a fence. At times it feels like they're showing off for the filmmakers, a source of much of the film's subtle comedy.

On the other hand, there are moments of riveting insight. A weary man with saggy eyes is asked if he has any complaints and answers "No", in an otherwise silent shot that feels like it goes on forever. He awkwardly waits for the director to end the interview, gets up and walks away. He's probably going to dance some more, since that's the one thing that gives him joy. As Pina Bausch used to say: "Dance, dance, or we're all goners." **AV**

As Long as it Takes

It's the 12th edition of GAIFF, yet only the 5th anniversary of the Apricot Stone Competition. More and more, short films are getting the recognition they deserve. Shorts are the medium for the young (if not in age, than in spirit) and the courageous.

Over 750 shorts were submitted, of which only 34 were chosen, hailing from 25 different countries. The conditions for submission were simple: the film should be 30 minutes or less. But that's more than enough for a filmmaker to express him or herself, the competition selection shows. In fact, some short film directors manage to display more creativity in their brief running time than their feature-length colleagues. These are the directors who may one day become as great as the masters that inspired them.

Take for instance the Spanish short *Horseface*, written and directed by Marc Martínez. The story told in black-and-white still images, and narrated by a guy

who likes to wear a horse mask, is an odd little mix of Lynchian horror and Guillaumesque black humor.

For those who'd rather have some social satire, there's the Swiss comedy *Discipline*, in which writer/director Christophe M. Saber shows a keen eye, a sharp ear and a marvellous sense of comic timing. Events in a busy night shop unfold in real time. What starts out as an act of questionable parenting, grows into a true battle of minds, races and sexes, revealing the hypocrisy and bigotry that's still very much alive in Europe.

As does Facundo V. Scalerandi, the Argentinian writer/director of the German short film *Alpha*, which features a very peculiar conflict between old and new. British director Alexander Thomas, on the other hand, decides to use his sense of humor to discuss racial issues in *Beverley*. The comic drama shows how the eponymous, cheeky, mixed-race girl tries to find her place in society in 1980's England. Other filmmakers choose to tackle sensitive is-

Horseface

sues head-on, like Mohamed Kamel from Egypt in *Wintry Spring* and Tofiqh Amani's *Ants Apartment*, a reflection on the Kurdish genocide in Iraq.

There's no room here to discuss all of the films. Suffice it to say that many of them have already won awards abroad, and by the end of the week one of them is going back home with another one. AV

Reframing History

The festival program New German Cinema brings together five recent German films. They offer a wide range of subjects and time periods, but in each film the personal and the political are intricately entwined.

The fall of the Berlin Wall still resonates in the suburbs of the East-German city of Rostock in 1992. But the world is changing quickly. Several immigrant groups, such as Roma and Vietnamese refugees, are now being housed in former social Soviet buildings. Youth unemployment is rising at an alarming rate, so who's to blame?

Young neo-Nazi's resolutely point to the foreign "invaders", as is shown in *We Are Young. We Are Strong*, a stylishly filmed historical drama based on real events. The film shows the day when racial tensions hit the roof and riots break out. Seen through the eyes of a young Vietnamese woman, a local left-wing politician and his neo-Nazi son, all in powerful black and white.

The film is not the only one in the program to focus on 20th century historical events. For instance, celebrated auteur Christian Petzold asks an often overlooked question about WWII in his

Phoenix

latest film *Phoenix*: what happened to survivors of the death camps after they returned home? The film tells the story of Nelly (played by Petzold's regular muse Nina Hoss), whose face was mutilated in the camps, leaving her unrecognisable to her husband Johnny.

When she seeks him out upon her return to Berlin, Johnny believes his wife is dead, and she impulsively introduces herself as "Esther". Noting Esther's remarkable likeness to his supposedly deceased wife, Johnny sees an opportunity to collect her inheritance, and strikes a deal with Esther: he will train her to become like Nelly. Thus begins a cat and mouse game between the former husband and wife, as Nelly must find out whether Johnny was the one who turned her in during the war.

Other films in the program focus on widely different subjects and places, from a romantic triangle around poet Friedrich Schiller in 1788 (in Dominik Graf's remarkably fresh period piece *Beloved Sisters*) to a heavy-set girl's foibles in modern-day Berlin (in Sylke Enders *Schönefeld Boulevard*). But in every case, the personal and the political are intricately entwined. JB/MN

Phoenix (Christian Petzold, 2014), 14-7 21:00 Cinema Star, 17-7 16:00, Moscow Cinema, Blue Hall

We Are Young. We Are Strong (Burhan Qurbani, 2015), 14-7 21:00, Moscow Cinema, Red Hall, 15-7 21:00, Hayastan Cinema, Big Hall

Ticking Timebomb

The Lesson (Petar Valchanov & Kristina Grozeva, Bulgaria/Greece, 2014), 14-7 16:30, Moscow Cinema, Red Hall, 17-7 21:00, Cinema Star

One day, hardworking and honest teacher Nadezhda finds out that one of her pupils's pocket money was stolen by one of the other kids. She wants to teach the little thief a moral lesson, but no-one will confess to the crime.

After the incident, it becomes clear that Nadezhda has financial problems of her own. Her house will be foreclosed if she and her husband don't pay the mortgage very soon. The fact that her husband used the

money they had set aside for something else is becoming a huge problem. Other attempts to get some cash also fail: her boss will not pay up and the families' caravan proves worthless. So unless she comes up with a brilliant idea, her family will be evicted.

Desperate times call for desperate measures, and Nadezhda is scrambling: trying to sell her mother's gold teeth, visiting her father in hopes of borrowing some cash, and getting involved with a loan shark. But can the solution she eventually finds be defended, in light of the class earlier incident in her class?

This award-winning Bulgarian drama is screening as part of the Bulgarian Cinema Day, celebrating the 100th anniversary of Bulgarian cinema. The program combines this recent success with one of the country's earliest film productions: *Love Is Folly* from 1917.

Directors Petar Valchanov and Kristina Grozeva loosely based the screenplay for *The Lesson* on the true story of a Bulgarian teacher who robbed a small town bank. Using this news item as a starting point, they tell a gripping story about something that could happen to anyone in such despair. The film's documentary filming style, with long shots following Nadezhda in her frantic quest, makes this social drama feel like a real-life event. The directors have a keen eye for human behaviour and emotions, and build the tension masterfully. The ticking clock soon turns into a timebomb. Not surprisingly, actress Margita Gosheva got awarded for her powerful portrayal of this utterly desperate woman who will not crack under pressure – no matter what life throws at her. MN

Directors Across Borders

14:00, Moscow Cinema, Red Hall. The Directors Across Borders film program (a selection of films from the Eastern Partnership countries of Ukraine, Georgia, Moldova, Azerbaijan, Armenia and Belarus) will open with a screening of *Pioneer Heroes* by Natalya Kudryashova. See opposite page for a review of *Sivas*, also part of the program.

Day Trippin'

15:00, Garni Temple & Geghard Monastery. Festival guests wishing to take a break from the darkness of cinema theatres can join a day trip to two of Armenia's most fascinating sights. The bus will be waiting at Royal Tulip Grand Hotel Yerevan from 14:00.

Talk to GAIFF

16:00, Tumo Center for Creative Technologies (16 Halabyan St.). While yesterday's master class with Rob Nilsson unfortunately had to be cancelled, the American director (whose new film *Bridge to a Border* has its Yerevan Premiere today at 19:00) will talk to students at the first Tumo event of the year.

We Exist/Never Again

18:00, Moscow Cinema, Blue Hall. The festival's two programs commemorating the centennial of the Armenian genocide will be opened today with a combined screening of *We* by Artavazd Peleshyan and Serge Avédikian's *Barking Island*.

Nastassja Kinski

19:00, Hayastan Cinema, Big Hall. While the Nastassja Kinski Retrospective will have its official opening tomorrow, a celebratory screening of Roman Polanski's *Tess* will already be held tonight at the recently renovated Hayastan Cinema. The bus will be waiting at Royal Tulip Grand Hotel Yerevan from 18:00.

Midnight Wrap-up

24:00, The Club (40 Tumanyan St.). Film gurus and GAIFF guests are invited for a daily wrap-up meeting over drinks.

Passionate Conviction

Silvered Water, Syria Self-Portrait (Ossama Mohammed & Wiam Simav Bedirxan, France/Syria, 2014), 14-7 12:00 and 16:00, Moscow Cinema, Small Hall 1

While in political exile in Paris, Syrian filmmaker Ossama Mohammed received an extraordinary Facebook message from Kurdish teacher and activist Wiam Simav Bedirxan: "If you were here in Homs with your camera, what would you film?" The starting point of their remarkable collaboration was footage of a teenager arrested and tortured by Bashar al-Assad's security forces, posted on YouTube by the boy's captors. Mohammed went on to edit the material Simav shot in the besieged city, combining it with excerpts from numerous videos of heavy shelling and aerial bombings, filmed on cellphones.

Blood flows – a great deal of blood. But this is more than a devastating documentary about the tribulations of ordinary Syrians. The film also demonstrates the power of cinema in the face of war. No matter how oppressive the atmosphere, Simav is passionate to keep on filming.

The film is dedicated to a cheerful little boy named Omar whom Simav also films: a symbol of the future of the country. He skips across the city, dodging snipers, to lay a flower at his father's grave. Meanwhile, back in Paris, Mohammed is struggling with his powerless position as an outsider, unable to help the Syrians – yet another reason that he is dedicated to showing these images to the world. MG

8 | հովանավորներ

ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆ 12-19 շՊՈՒԽՄ, 2015

GOLDEN APRICOT

12TH YEREVAN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 12-19 JULY, 2015

VIVA^{CELL} **MTS**

TSAGHKUNQ
RESORT HOUSE

TSAGHKUNQ
RESORT HOUSE

- 1. Tsaghkunq, Bagratid Palace of Armenia, Lake Sevan
- 2. 19 հոկտեմբեր
- 3. 010 522 22 22
- 4. www.tsaghkunq.com

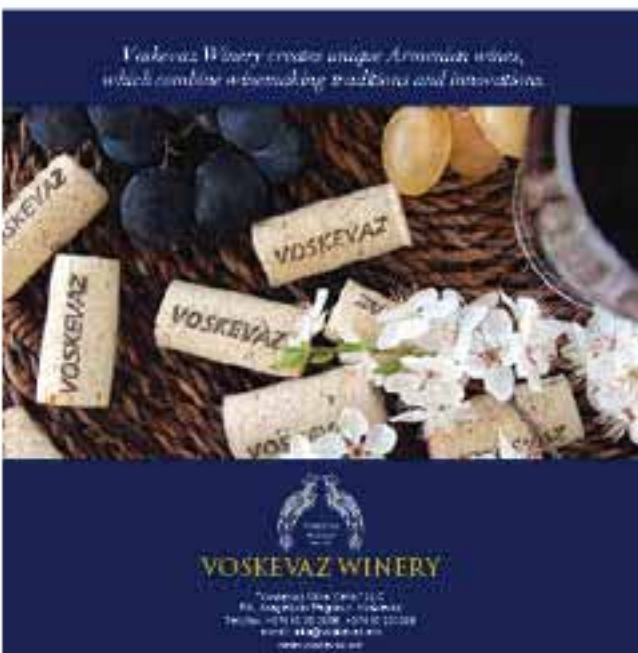

ՏՆՆԱԳՐԻՆ

ՏՆՆԱԳՐԻՆ, ՎԵՐԵՎԱՆ, ԱՐՄԵՆԻԱ
ՎԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Մեզ համար, Վերջին Գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում
համարյա անվճար քաղաքում և արտերկրում քաղաքում և արտերկրում
Պրոդյուսեր և Վերջին Գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում
գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում

Voskevaz Winery creates unique Armenian wines, which combine winemaking traditions and innovations.

VOSKEVAZ WINERY

Yerevan, Armenia
Phone: +374 10 52 22 22
www.voskevaz.com

DOLMAMA
Armenia's
Restaurant
SINCE 1998

SUNUSUL
TAPASTAN YEREVAN

Էգիպտոսյան Բար և Արմենիայի Վինո

Պրոկ. Վաղուհի Տերյան, Կենտրոն, Արմենիա
+374 91 221 432, 78 20 20 20 20

inVino
Wine Club and Merchant Wine Bar

Մարտի 4, Արմենիա, Կենտրոն
Տարածք, Արմենիա
+374 10 52 19 31

SALON
RESTAURANT

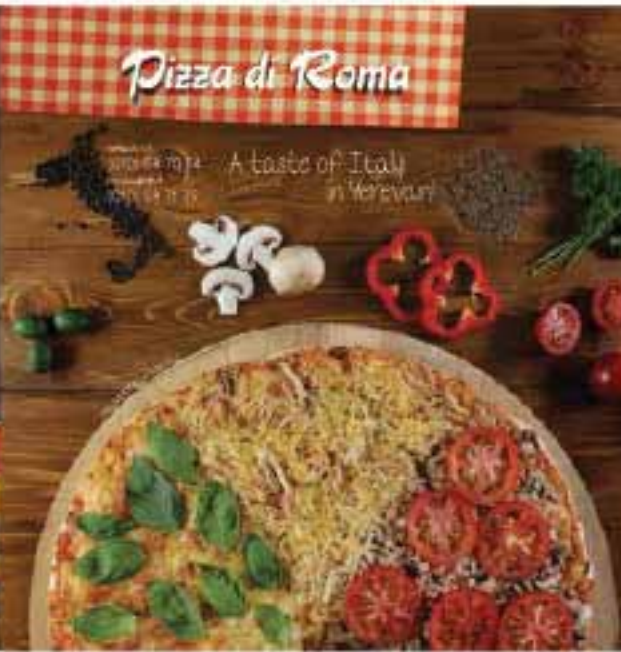
Կենտրոն, Կենտրոն, Արմենիա
Տեղադրում: +374 10 52 22 22
www.salon.am

Մեր քաղաքում մեզ համարյա անվճար քաղաքում և արտերկրում քաղաքում և արտերկրում
գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում
գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում
գրքերը և Գրքերը անցանցով քաղաքում և արտերկրում

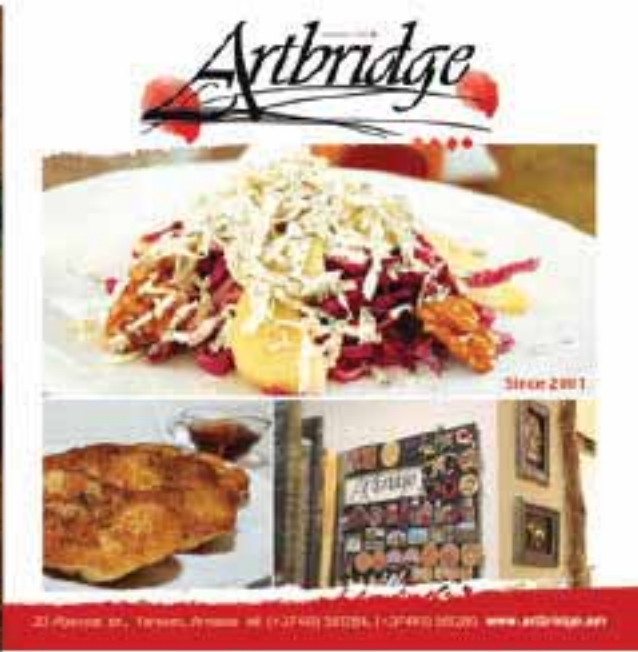
Pizza di Roma

A taste of Italy in Yerevan

Artbridge

Տեղադրում: +374 10 52 22 22
www.artbridge.am

MEDIA PARTNERS

1, h2, Գրքերը, ԱՐՄԵՆԻԱ, armnews, PAM, ԳՐՔԵՐԵՐ, ԱՐԿԱՍՏԻԼԵ, ՎԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆ, ARKASTYLE, ՎԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆ, radiouan, ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆ, MTV, ԱՐՄԵՆԻԱ, WEB TV, MEDIAMAX, BRAVO.am, ՎԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՈՓԼԱՄԱՆՈՆ, անդր, ՀՈՐԴԵ ԲԵՐԵՄԻ, U, ARK INFO, ԿԵՆՏՐՈՆ, OUTDOOR EFFECT